

Február 2.

GYERTYASZENTELŐ BOLDOGASSZONY

Szentlecke *Mal 3,1–4.*
Evangélium *Lk 2,22–40.*

Testvéreim! Az Evangéliumban hallottuk, hogy a Szűzanya meg Szent József a Törvény szerint fölviszik a hathetes kicsi Jézust, és bemutatják az Úrnak. És ezzel beteljesedett, amit az Úr Malakiás próféta által mondott: eljött templomá-ba az uralkodó, az Úr. A Szűzanya ölében tartja a világ Vi-lágosságát.

Ezért szentel ma az Egyház gyertyát. Mindazok, akik az oltárról átveszik a lángot, megvallják: velem is megtörténik az, ami az agg Simeonnal, meg Annával, a prófétaasszony-nal történt. Amint ők magukhoz vehették Jézust, a világ Világosságát, úgy fogadjuk és vesszük át mi is a hit fényét a gyertya lángjával. A hitben pedig Krisztus világosságát.

De ebben az évben, amikor a kétezredik évre, a megváltás nagy jubileumára készülünk, próbáljuk meg a megváltás misztériumait, a ma ünnepelt misztériumot is, kicsit jobban szívünkbe fogadni és elmélyülni benne.

Amikor a Megváltót a különféle neveken megszólítjuk, a nevekkkel a hitünket is megvalljuk: Ő *Jézus*, a *Krisztus*, az *Isten Fia*, a mi *Urunk*.

Az öreg Simeon Jézusnak és Krisztusnak nevezte azt a kicsi gyermeket, aki mindössze hat hetes. Simeon látja, hogy a szülei hozzák és bemutatják az Úrnak, úgy, ahogyan meg van írva a törvényben. Simeon és Anna az üdvtörténetnek azt az eseményét éli meg, ami hatalmas jel, ugyanakkor olyan találkozás, ami azóta igazában minden hívő lélekben megtörténik.

Erről az öreg Simeonról – nem ismervén se apját, se anyját, senki hozzátartozóját – mindössze annyit tudunk, hogy egy öreg ember, aki ígéretet kapott a Szentlélektől, hogy addig nem hal meg, amíg meg nem látja a Szabadítót, a Jézust. Valószínűleg végigélte a Krisztus születése előtti századot, amely században szörnyű dolgok történtek Izrael számára. Kétszer is meg kellett élniük azt, hogy minden emberi próbálkozás hiábavaló, a Messiás nem jön, ez a nép nem tud megszabadulni. Az első ilyen tapasztalat a makkabeusi háborúkat követte, amikor fölcsillant a remény, hogy talán végre megszabadulnak. És akkor jött a 63. év Krisztus előtt, és a görögök karmai közül a rómaiak karjaiba esnek. Ez teljes összeomlás volt számukra: „Istenem, hát hol vagy? Hol az ígéreted?” – Ezek a kérdések mint nagyon fájdalmas imádságok Simeonban is megfogalmazódtak, aki ebben az időben bizonyára már meglelt ember.

Azután eltelik majdnem harminc esztendő, és egyszer csak egy Heródes nevű ember megkaparintja Judeát. Akkor írják a 36. évet Krisztus születése előtt. Egy pillanatra fölvilámlanhatott, hogy talán most, most valami megváltozik! – Igen ám, csak hogy Heródes azzal kezdte az uralkodását, hogy kiirtotta a főtanácsot és diktatúrát vezetett be Jeruzsálemben. Az öregedő Simeonban így a kérdés egyre inkább panasszá vált, olyan zsoltáros panasszá: Uram Istenem, miért engedted, hogy a szőlőd, amit Te ültettél, és Te ígérted, hogy megóvod és termővé teszed, miért engedted, hogy ezt a szőlőt vadállatok legeljék és tiporják?¹

És ebben az állapotában egyszer csak kapja a választ (a Szentírás kifejezetten mondja, hogy *választ* kapott az öreg Simeon): „Te addig nem fogsz meghalni, amíg meg nem látod az Isten küldöttét Szabadítót, a Jézust, aki Krisztus

¹Vö. *Zsolt 79*.

lesz. Nem azért, mert emberek teszik azzá, hanem az Isten Föl-kentje lesz, és hozza a szabadulást, amit te annyira vársz.”

Milyen lehetett az a reggel Simeon számára, amikor a lel-kében hallotta a szót: „Most menj föl a templomba!” – Föl-megy. De a templomban egyelőre semmi rendkívülit nem lát. Egyszer csak azonban megint hallja a szót: „Ott jön! Ott hozzák azt, akire vártál, akiről ígéretet kaptatok ...” – És rá-ismer. S miután bemutatják az Úrnak ezt a kisedet, a kicsi Jézust, az öreg Simeon megkéri Józsefet: „Add oda Őt ne-kem egy kicsit!” – és amikor ölbeveszi, fölfakad ajkán a há-laének: „Uram, most elbocsáthatod a te szolgálodat, mert én láttam! És a történeti részletek engem már nem érdekelnek, mert csak napjaim vannak hátra, de boldog vagyok, hogy láttam Őt, és ezzel az én életem teljes.”

De ebben a pillanatban megjelenik mellettük az öreg Anna. És ebben a négyesben, Mária, József, Simeon és Anna, valamint a szabadító Jézus színe előtt elhangzik az utolsó előtti jövendölés. Az utolsó Keresztelő János fogja mondani. Ez az utolsó előtti jövendölés Máriának szól: „Mária! Ez a gyermek jel lesz! E gyermek előtt ketté fog válni az emberiség! Neked pedig kard fogja átjárni a szívedet.” – E szavak ellenére ez a négy ember boldog. Mégis boldog. Hiszen ott van közöttük Jézus, a Krisztus, a Szabadító.

És hogy ma az Egyház gyertyát szentel és gyertyás körmenetet tart, annak az az oka, hogy jelezni akarjuk a világ számára, hogy ugyanaz a Fényesség, amit Simeon meg Anna meglátott, a hitben a miénk. És e Fényesség befogadásánál nem számít az életkor. Egy valami számít: befogadom-e? Engedem-e, hogy Krisztusnak, a szabadító Krisztusnak a fényessége megvilágítson engem először belül – a szívemet

és az értelmemet – azután megvilágítsa a külső világomat – azt a kicsi részét a nagyvilágnak, ahol én élek?

Mert hány, de hány lélekben élnek ma is olyan Simeon-féle kérdések! „Uram Istenem, hát ezért éltem?” Egy szét-esett házasság, egy hirtelen halál esetén, vagy egészen megöregedvén és egyedül maradva, esetleg minimál-nyugdíjon tengődve hány lélekben fogalmazódik meg Simeon kérdése: „Uram Istenem, hát ezt ígérted?”

És Krisztus fényessége mindent megvilágít, minden gyöt-rő kérdésre igazában megadja a választ. De erre a fényre vi-gyázni kell! Mert az Egyház nem fáklyát ad a kézbe, hanem gyertyát. Ezzel bátorít, és jelzi: „Figyelj csak, milyen gyön-ge ez a kicsi láng! Ha nem vigyázol rá, könnyen elalszik. A hitedre ugyanígy vigyázz, mert az is törekény! Ha azonban óvod, vigyázol rá, ha hitedet az imádság és a szentségi élet úgy öleli át, amint a gyertyalángot körülveszi a tenyered, meg fogod látni Isten csodáit.”

Merjünk örülni annak, hogy hiszünk. Aki hisz, az valójában nem tudja elképzelni, micsoda kínokat él át az az ember, aki a hitelenség sötétségében jár. Esetleg harsányan hirdeti közben, hogy ő a fölvilágosult ember. De a nagy kérdések, az élet alapigazságaira vonatkozó kérdések már halottak szá-mára, meg vannak ölvé a szívében. Egyszer, az élet egy pil-lanatában úgy látta, ezekre a kérdésekre nincs válasz, Isten tehát nincs, jobb ha nem is foglalkozom vele. – A baj csak az, hogy ezekkel a kérdésekkel az ember nem „foglalkozik”, hanem ezek a kérdések az élet egészét áthatják, és nem lehet kiiktatni, elfojtani őket a teljes ember sérülése nélkül.

Éppen ezért most ezt a szentmisét ajánljuk föl azért, hogy hálások tudjunk lenni a hitért. S ahogyan az öreg Simeon vette magához a kicsi Jézust, aki most jelen van itt

az oltáron, úgy vesszük mi a már föltámadott Krisztust, és följánljuk, bemutatjuk a templomban. Úgy mutatjuk be, ahogyan az Egyház tudja Őt bemutatni a világért áldozatul. Amen.

Február 3.

SZENT BALÁZS püspök, vértanú

Szentlecke *Róm 8,31–39.*
Evangélium *Jn 16,20–23.33.*

Testvéreim! Az a győzelem, amit az Úr Krisztus aratott a halál és az értelmetlen szenvedés meg a bűn fölött, az Ő Egyházában a szentségek és a szentelmények által árad a hívő emberek felé. A baj csak az – baj?! , vagy inkább a hitnek a nehézsége? –, hogy a győztes Krisztus jele a *feszület*: a kereszt és a megfeszített Krisztus. Ezért nem könnyű hinni, nem mindig könnyű hinni. S főként nagy próbái a hitnek a betegségek és szenvedések. Az Úr Krisztus azért adta nekünk a szentségeket és szentelményeket, hogy ahhoz a győzelemhez segítsenek minket, mely a hit erejének jutalma.

A szentségek – hét szent jel – az embernek az élet fontos fordulópontjain és a leglényegesebb kérdések megoldásához adják a megszentelő kegyelem segítségét. A keresztség először adja a megszentelő kegyelmet, a többi szentség visszaadja, illetve úgy módosítja, ahogyan éppen a következő életállapothoz (házasság, papság) kell.

A szentelmények az élet apró mozzanataihoz hozzák a segítő kegyelmet. Szinte nem is lehet összeszámlálni, hogy az Egyház hányfajta szentelményt ismer és használ, kezdve a szenteltvízen, folytatva a lakás megáldásával, a szentképekkel, érmékkel ... és a mai Balázs-áldással.

A Balázs-áldás mint szentelmény az egészségünkkel kapcsolatos témakörökre vonatkozik: hozza és fölkinálja az ember számára a mindenható Isten és a megváltó Krisztus segítségét a betegségekhez és más küzdelmeinkhez.

Ez az áldás Szent Balázshoz kötődik, aki orvos volt, majd Szebaszte püspökévé választották. A hagyomány megőrizte róla, hogy – miközben amennyire lehetett, próbált kitérni üldözői elől, hiszen a keresztényüldözések idején élt¹– végig az életén mindig, mindenkin segített. Mégpedig az áldásával tudott segíteni.

Mert hívő ember volt, aki tudta, hogy az Úr Krisztusnak mindenk fölött hatalma van. Ő, „a betegség ismerője”,² aki átélte a lélek szenvedéseit is – megkísértettséget és teljes elhagyatottságot³ –, keresztthalálával és föltámadásával valóban legyőzte mindazt, ami az ember számára a betegségben és szenvedésben értelmetlen, céltalan, kilátástalan. Nem szüntette meg véglegesen ebben a földi életben a betegséget, nem vette el a szenvedést. Hanem ezek elfogadását annak a szeretetnek a jelévé emelte – a keresztáldozatával –, amely szeretet mindenre képes, mindenben győzedelmeskedik Iste-nért, a felebarátért, önmagáért.

Amennyiben egy embernek üdvösségére válik, Isten bármiben segít. Ezt bizonyítja a számtalan csodálatos gyógyulás, melyek a Balázs-áldáshoz és más szentelményekhez kötődnek. Ha pedig az ember úgy érzi, hogy most nem jön az a gyógyulás, amit annyira kívánt és kért, akkor a szentelmény-nyel jön az erő, elviselni azt a próbatételt, ami éppen követ-kezik; vállalni a lélek javaiért az áldozatot, ami Krisztus szenvedésének kiegészítése.

A Balázs-áldást fogadni azt jelenti: hívő ember vagyok, aki tudom, hogy az egészségem is a Teremtő Istentől való. És kérem a segítséget. Tudván, hogy van orvostudomány, vannak nagy orvosi eredmények, Istennek legyen ezekért is

¹†Szebaszte, Örményo., 307–16 között

²Iz 53,3

³Mt 28,46; vö. Zsolt 21

hála. De mindenekfölött tudom, hogy az egész orvostudomány nem tudja megtenni azt, amit a megfeszített Krisztustól kapott áldás tesz az életemmel. Mert Ő tudja adni az erőt is, mindenhez; a kórokozók legyőzéséhez is, a betegség viseléséhez is.

És egy igazán hívő, katolikus lélekre ez nagyon jellemző: ismeri a szentelményeket, szereti ezeket és él velük, ezért egész élete, minden apró mozzanatával együtt, az Úr Krisztus színe előtt és az Ő áldásával folyik. Így fogadjuk majd a szentmise végén a Balázs-áldást. Amen.

Február 5.

SZENT ÁGOTA szűz, vértanú

Szentlecke *IKor 1,26–31.*

Evangélium *Mt 25,1–13.*

Testvéreim! Az Egyház, végig a történelmén, hallja és éli, hogy menyasszonya a megváltó Krisztusnak. És amikor az ember megkérdezi: „Hol válik ez láthatóvá?” – akkor az Egyház elmondja, hogy ennek az első nagy esete a házasság. Ahol a férj és a feleség kapcsolata – ha hittel élük a házasságot – a menyasszony-Egyház és Krisztus kapcsolatának a képe odaadásával, szeretetével, szolgálatával, az elajándékozott életekkel.

A másik nagy esete a szerzetesség, meg a lelkipásztorkodó papság. A szerzetességben az Egyház menyasszony-volta annyiban látható, amennyiben a szerzetes testestől-lelkestől csak az Úr. – A lelkipásztorkodó papságban pedig az Úr

Krisztus gondoskodó szeretete mutatkozik meg az önzetlennül, szolgálatban, számlák nélkül elajándékozott életekben.

A szerzetesség kezdetét jelentik az ősegyházban a szüzek, főleg a vértanú szüzek. Közöttük az egyik nagy a ma ünnepeelt szent, Ágota.¹ Szicíliában él, Cataniában. Mintegy 14 és 18 év között lehet az életkora, s keresztény. Az Egyház akkor mindössze 220 éves. És ez a lány fölfogja azt a kegyelmet: „Én Krisztus menyasszonya lehetek”. Egyszer csak elmegy a püspökhöz, és kéri, hogy „Püspök úr, adj rám a szüzek fátyolát. Ami annak a jele, hogy Krisztus menyasszonya lehetek – és akarom!” És hányszor, de hányszor megtörténik, hogy aki az Úr Krisztus jegyese lesz és fölfogja ezt a kegyelmet, arra szemet vet a világ!

Ágotának a neve azt mondja, hogy a „jóságos”. Nyilván föltűnt a környezetének, hogy ez a fiatal lány más, mint a többi. Nem táncolni jár, nem kacérkodik, meg nem abból csinál sportot, hogy hány férfit csábított már el – ez a lány valami titkot őriz. Mindenki megérezte ezt. A város hatalmas embere is, és elhatározta, hogy megszerzi őt. Kiderült azonban, hogy ezt a lányt nem lehet elcsábítani. Egy darabig ez a férfi nem is érti, hogyan lehetséges az, hogy van olyan nő, aki meg se rezdül a szép ruhák, ékszerek, pénz... a leg-különbözőbb kínálatokra. Azután egyszer csak megsúgják neki, hogy ez azért van, mert Ágota keresztény. És mivel éppen akkor folyik a Decius-féle keresztényüldözés, ez a férfi él a hatalom lehetőségével: akit nem tudott megvásárolni, azt most megpróbálja tönkretenni.

Érdekes, hogy megtehetette ezt. A Római Birodalomban, amely pedig „jogállam” volt, ismételten megtörténhetett az, hogy egy hatalmasság a bíróságon keresztül nyilvánosházba

¹†251.

küldte azokat a nőket, akiket nem tudott megkaparintani. Abban a meggyőződésben tette ezt, hogy ott majd megváltoztatják a lány gondolkodását.

Ágotával is ez történt. És kiderült, hogy Ágotát nem lehet átnevelni. Belőle nem lesz utcalány. Akkor az a férfi, aki nem kapta meg őt sem így, sem úgy, bosszút állt rajta. Följe-lentette mint keresztényt. Ágotát perbe fogták, és nem egy-szerűen kivégezték, hanem a börtönben halálra gyötörték.

Tudjuk róla, hogy amikor a kínzói úgy hagyták ott, hogy már nem volt emberi formája – véres, agyonkínt test csupán –, s másnap reggel jöttek, hogy eltakarítsák a holttestet, ott találták Ágotát makkegészségesen, épen, fiatalon, szében, mint előtte. S amikor megkérdezték, hogy mit műveltél, te boszorkány?! – ő csak annyit mondott, hogy én nem csi-náltam semmit, de Szent Péter eljött és meggyógyított. Ak-kor újrakezdtek a kínzást, míg csak meg nem ölték.

Honnan volt ezeknek a vértanú szüzeknek ereje egyedül, a maguk gyöngé, női mivoltában szembeszállni bírakkal, bíróságokkal, hóhérokkal, kegyetlen férfiakkal?! Onnan, hogy élték a természetfölötti menyasszonyságot: „Ha én Krisztus menyasszonya vagyok, akkor az Úrnak van hozzá hatalma, hogy részesítsen engem az Ő megváltó szenvedésében. És én éppen a kínzások közepette, a halálomban élhetem meg azt, hogy maradéktalanul odaadom az életemet – nem a hóhéroknak, Őneki! Akinek a hűségemet őrzöm.”

Segítsen nekünk ez a vértanú szűz Ágota – akár házasságban, akár azon kívül élünk –, segítsen nekünk megélni azt, amit az Egyház és Krisztus kapcsolatában a mi feladatunk megélni és megmutatni a világnak. Megmutatni, hogy az Úr Krisztus él, szeret bennünket, lehet Őt viszontszeretni;

és amikor valaki ezt teszi, akkor nem álmodozik, nem illúziók áldozata, hanem már éli az örök életet. Amen.

Február 6.

JAPÁN VÉRTANÚK **Miki Szent Pál és 25 társa**

Szentlecke *1Kor 1,18–25.*

Evangélium *Mk 10,35–45.*

Testvéreim! Egy ilyen ünnepen, mint a mai, két dolgot csodálhatunk meg: az egyik a vértanúk ereje, amivel tudják vállalni a teljesen jogtalanul kimondott halálos ítéletet, és nem bosszúért lihegve halnak meg, hanem odaadják az életüket Krisztusért, tudván, hogy „én most átlépek a mennyek országába”. Ehhez olyan erő kell, amivel mi emberek a természetünk szerint nem rendelkezünk. A másik, amit megcsodálhatunk, az Egyház katolicitása térben is, időben is.

Mert a vallástörténelem arról tanúskodik, hogy sok vallásalapító volt már itt a Földön, de igazában mindegyik hozzá van kötve a saját kultúrájához, a saját korához. El is felejtik, vagy egy adott kultúrában tovább élnek, de a többi kultúrák számára teljesen idegen maradnak.

Az Úr Krisztus pedig, mert nem csupán egy különleges ember, aki vallást alapított, hanem az Istennek a Fia, aki nincs kultúrához kötve, hanem az Atyától az emberhez jön: japánhoz, eszkimóhoz, magyarhoz, négerhez, mindenkihez.

És ezt abban lehet látni, hogy az evangéliumot minden nép befogadja, egyformán. Ez az egyforma befogadás azzal kezdődik, hogy fölhangzik az evangélium, a kicsinyek fölfigyelnek rá, s örömmel befogadják. Az okosak ellenben, a „bölcsek” meg az erősek elkezdenek védekezni. Ez egészen törvényszerű mindenütt. Ebből következik, hogy amikor a kereszténység megjelenik egy kultúrában vagy egy nép körében, már az első nemzedéknek vértanúi vannak. Akiket az

okosak meg a bölcsek meg az erősek – jóllehet a saját népük gyermekeiről, a vérszerinti testvéreikről van szó! – megöl-nek, azzal a váddal, hogy „ti eláruljátok az ősök hagyományait, eláruljátok a kultúránkat”.

Dehogy árulják el a kultúrájukat! Érdekes módon, mostanában tudatosodik az egész világegyházban, s az Egyház ezt most már tanítja is, hogy a kereszténység, Krisztus egyetlen kultúrához sincs odakötve, és egyetlen igazi kultúrának sem ellensége. De az önvédelemnek ezt a tévedését az okosak, az erősek és a bölcsek minden népben elkövették és elkövetik.

Ez történt Japánban is. A 16. század közepén érkezett Japánba Xavéri Szent Ferenc,¹ az első katolikus misszionárius, és 30 évvel később, a hatalom, öfelsége a császár úgy ítélte, hogy ezeket innen ki kell irtani, mert veszedelmet hoznak az országra. Először kitiltották az összes jezsuitát, majd eltelt 15 év és megölték ezt a 26 keresztényt. Közülük 6 idegen, külföldről jött, 20 azonban már bennszülött, japán. 3 jezsuita volt, a többiek többségében hitoktatók, de van köztük néhány fiatal növendék is. És mindannyian meg tudtak halni Krisztusért.

A hatalom, mint annyiszor, velük szemben is cinikus. A kivégzés módjában is gúnyolódik. Azt mondja: „Igen? Ti keresztények vagytok? Ti hisztek Isten *megfeszített* Fiában? Akkor keresztben fogtok meghalni ti is!” – és keresztre feszítették őket. Ők pedig el tudták szenvedni a kereszthalált, mind, egytől egyig. Az Úr Krisztusnak ilyen ereje van.

Kérjük meg ezeket a távolkeleti testvéreinket – hiszen mivel az Úr Krisztus mindenkié, az Egyház is mindenkié, és aki keresztény, az testvére az összes többi kereszténynek –, kérjük meg őket, hogy imádkozzanak a világegyházért,

¹lásd december 3-án

hogy valóban jelen tudjon lenni a világban. Imádkozzanak a népekért, hogy el merjék hinni: a katolikus Egyház egyetlen kultúrájának sem ellensége. Nekünk pedig, akik katolikusok lehetünk, kérjük az állhatatosság kegyelmét, a szenvedésben is állhatatosnak megmaradó hit ajándékát. Amen.

Február 8.

EMILIÁNI SZENT JEROMOS **áldozópap, rendalapító**

Szentlecke *Iz 58,7–11.*

Evangélium *Mt 19,13–21.*

Testvéreim! Emiliáni Szent Jeromos¹ olyan rendet alapított, melynek neve azt jelenti: „mi a szegények szolgái vagyunk”. 1537-ben halt meg, és akkor 51 éves volt. Ez azt jelenti, hogy a fiatalsága a 15. század végén a humanizmusnak, a reneszánsznak, meg Amerika fölfedezésének a bódulatában telt el. Ő maga is úgy gondolta eleinte, hogy „nekem is helyem van a nagyok és az erősek között, tehát katona leszek, hős leszek, híres ember leszek!”

Kapott is egy várat azzal, hogy „védd meg!” És nem tudta megvédeni. Huszonegynéhány évesen várkapitányként fogságba esett. És a fogságában ez az ember elkezdett gondolkodni: „Vajon mit ér a világ, és mit ér mindaz, amire eddig én törekedtem, ha egyetlen elvesztett ütközet meg tud semmisíteni mindent?”

¹*Velence, Itália, 1486. – †Somasca, 1537. február 8.

És akkor eszébe jutott, hogy kicsi korában a szülei gyakran elvitték egy Mária-kegyhelyre, a Szűzanyához. És kezdett könyörögni Máriához, hogy „Szűzanyám, ha még van valami terve a te Fiadnak velem – én vállalom azt, megteszem”. – És a Szűzanya eljött, leoldotta a bilincseit és kivette a börtönből. Ő pedig, mert velencei születésű volt, bilincseivel a kezében ment, és Velencében a Szent Márk téren elkezdte mondani az embereknek, hogy „ide nézzetek, csodát tett velem Mária!”

Azután pap lett. És papként észrevette Velencében az árvákat. Az elhagyott gyerekeket. Akiknek a szülei vagy meghaltak, vagy egyszerűen kitették a gyerekeket az utcára, pontosabban a csatornába. – Maga köré gyűjtötte őket és már nem volt érdekes számára, hogy ki mit gondol; egy dolog volt fontos, az, hogy aki gyöngébb, mint ő, annak ő kenyeret adjon, ruhát adjon, s ezeket a gyerekeket megtanítsa értelmes emberként élni.

Jó tudni, hogy pontosan vele egyidőben – mintegy 100 km-rel odébb – ugyanezt tette Merici Szent Angéla¹ a kislányokkal. Ennek tudható be, hogy a reformáció éveiben és a reformáció vádaskodásai közepette ez a két szent – fölkarolva a nyomorultakat és rászorulókat – meg tudta mutatni, hogy az Egyház mire képes, amikor valóban teszi azt, amit az Úr Krisztus mond. Észak-Itáliát megmentették a reformációtól.

Azután amikor Szent Jeromos 50 éves lett, kitört egy járvány. Nem zavarta őt, hogy már rendfőnök, már nagyon sokan vannak mellette, sok városban ott vannak az intézetei: megy, szedte össze a betegeket – és maga is megbetegedett. És a betegek között odaadta az életét.

¹lásd január 28-án

Az Egyházra ráhagyta a példát, hogy: „Vedd észre a nyomorultat! És ahogy tudsz, segíts.” Ugyanakkor Jeromos nagy példája annak is, hogy ezt a munkát – amit manapság „szociális gondoskodásnak” szoktak mondani – valamilyen formában intézményessé kell tenni.

Most ebben a szentmisében imádkozzunk azokért a testvéreinkért, akik már valamilyen intézmény kötelékében, szerzetben vagy másként, intézményesen tudnak segíteni a nyomorultakon. Mert eredményesen segíteni csak így lehet. Az igazi, hatásos segítséghez olyan közösségekre van szükség, melyeknek tagjai nem pénzért, nem világi javakért végzik a szociális munkát, hanem a felebaráti szeretet hősies tetteként, Krisztust látva a rászorulóban.

Ugyanakkor vegye oltalmába Szent Jeromos az árváinkat. A mai elhagyott gyermekeket. Imádkozzon értük, hogy találják meg őket olyan felnőtteket, akik őszinte Krisztus-szeretetből törődnek velük. Amen.

Február 10.

SZENT SKOLASZTIKA **szűz, a bencés apácák alapítónője**

Szentlecke *IKor 7,25–35.*
Evangélium *Mt 25,1–13.*

Testvéreim! A nyugati szerzetességnek férfi ágon az atyja Szent Benedek,¹ női ágon az anyja Szent Skolasztika.² Testvérek voltak, s ők fogalmazták regulává azt az életfor-

¹lásd július 11-én

²*Nursia, 480 körül – †Montecassino, 547 körül

mát, amely Krisztusért a szó szoros értelmében elhagy mindent, és egy közösség intézményes keretei között szereti az Urat, szolgálja a testvéreket, és a teljes élet odaadásával tesz tanúságot az Evangélium igazsága mellett.

Skolasztikáról írott emlék alig maradt. 120 évvel a születése után Nagy Szent Gergely¹ ír róla néhány mondatot.

De ha az ember egy kicsit ismeri az életet, akkor nem nehéz fölismerni, hogy Skolasztika valami olyasmit csinált Benedek háttérében, mint a Szűzanya meg azok az asszonyok, akik Galileából kísérték Jézust a nyilvános tevékenységének útjain. És amint a Szűzanya az édesanya jogán gondoskodott a Fiáról és a tanítványokról, s a család intézménye följogosította őt erre a szolgálatra, ugyanígy Skolasztika, aki édes nővére volt Benedeknek, úgy tudta támogatni a testvérét, hogy senkiben sem ébresztett gyanút és gonosz gondolatokat: hát persze, segíti, mert a szeretője. Nem! A testvére volt! Amint a Szűzanya édesanya volt.

Ha az ember ezt tudja, akkor Benedek életrajzának adatait is másképp szemléli. Benedek ugyanis római egyetemista-ként egyszer csak fölismerte, hogy „ha én itt maradok ebben a világban – s akkor írják az 500-as éveket, melyek során a császár nélkül maradt Római Birodalom a széthullás felé tartott –, akkor beszálok egy olyan gazdagságért, karrierért, hatalomért zajló polgárháborúba, aminek a végén megnézhetem magamat. Mi lesz az üdvösségemmel?!” És elment.

Nyilvánvaló, mire ez Benedekben megfogalmazódott, addig e két testvér között réges-régen zajlottak olyanfajta esz-mecserék, hogy mit is lehetne tenni azért, hogy mindaz, amit az Egyházban az Úr Krisztus ad, valóra váljon bennünk. – Az is nagyon valószínű, hogy amikor Benedek

¹lásd szeptember 3-án

Rómát el-hagyta, egy pillanatra még hazament, s Skolasztikának meg-mondta: „Én erre az elhatározásra jutottam, úgy érzem, en-gem az Úr hív ki ebből a világból, s én most elmegyek re-metének.” És biztos, hogy a helyet is megadta Skolasztiká-nak, hova megy.

Benedek életrajza pedig elmondja, hogy valaki naponta vitt neki élelmet – érdekes módon akadt valaki, aki tudta, hova vigye az élelmet –, könnyen föltételezhető, hogy ez a valaki Skolasztika volt. Akiról maga Szent Benedek föl-jegyezte, hogy kísérte végig az öccsének az életét, s támasza volt kétségekben, csalódásban, krízisekben.

Mert amikor Benedek Subiacóból menekült, nyilvánvaló, hogy megbeszélte ezt is Skolasztikával. Lehet, hogy azzal kezdte: „Tudod, húgom, én eddig azt hittem, hogy itt lehet valamit csinálni, és kiderült, hogy nem. Nem, itt nem lehet.” – Nem ezt a szót használta talán, de a tapasztalata az lehetett, hogy a bűnnek olyan struktúrái vannak itt, amin egyszerűen nem lehet keresztültörni. – Skolasztika pedig a maga gyakorlati életérzőkével, érzékeny lelkével megmu-tatta Benedeknek azt a kicsi lehetőséget, azt a kis rést, ahol mégiscsak ki lehetett törni azokból a struktúrákból.

És nagyon nyilvánvaló az is, hogy a Benedek-féle regula azért lett olyan életszerű, olyan nagyon emberi és ugyanak-kor nagyon evangéliumi, mert – amint Gergely pápa mondja – Benedek minden évben egyszer lejött Monte-Cassino ko-lostorából, és Skolasztikával egy egész éjszakát átbeszélget-tek a lelki dolgokról. – Nem az álmaikról. Hanem például a reguláról, hogy ez hogyan is legyen?! Hogyan lenne jó? Skolasztika keze nyoma ott érződik a regulán is, amit maga is természetesen kötelezőnek tartott a saját kis közössége számára.

És mindebből olyan életforma kerekedett ki, ami először is mind a mai napig él és életképes a bencés apácáknál. Má-

sodszor: 600 éven keresztül itt, Nyugaton szerzetesnőnek lenni azt jelentette, hogy Skolasztika lánya lettem mint bencés apáca. Más variáció nem is kellett.

Ez történik akkor, amikor a kegyelemmel együttműködik egy lélek, aki fölismeri, hogy mi a dolga az Egyházban.

Foglaljuk imáinkba elsősorban a bencés apácákat, azután mindazokat, akik bármely szerzetesrend kötelékében mint intézményben szolgálnak és adják oda az életüket az Úr Krisztusnak. Adjunk hálát értük. Adjunk hálát azért, hogy a kegyelem annyira erős, hogy ma is megszólítja azokat, akiket meg akar szólítani. A nagyobb csoda pedig az, hogy a megszólítottak meg is hallják ezt a hívást. – Hálát adunk értük, mert nemcsak az ő üdvösségük gyarapodik ettől, hanem a miénk is. És az egész Egyházé is. Amen.

Február 11.

A SZÚZANYA LOURDES-I JELENÉSE

Szentlecke *Jel 12,1–6.*
Evangélium *Lk 1,26–38.*

Testvéreim! 1854-ben a pápa kihirdette a szeplőtelen fogantatás dogmáját. Különös idők voltak akkor. Már 70 év eltelt a francia forradalom óta, s Európa túl volt egy újabb forradalmi hullámon is. Mindezek után úgy tűnt: „Na most, végre az Egyházat ízekre szedtük szét, megfosztottuk mindenétől, amije volt, amivel jót tudott tenni, ott áll nincstelelenül és – igazában – bohócot lehet belőle csinálni. Azután majd eltemetjük. Mert a 19. századi fölvilágosult világ ugye

tudja, hogy mese az egész, mese mindaz, amit az Egyház tanított.”

Ez akkor nagyon benne volt a levegőben. És a pápa még-is vette a bátorságot – pontosabban kapta a kegyelmet –, hogy szembeszálljon ezzel a teljesen istentelenné vált világgal, s megfogalmazza azt, hogy: „Az a Mária, akihez az Úr elküldte Gábielt, a teremtmények legszebbike, ő a Szeplőtelen. Mert az Istennek gondja van arra, hogy ígéretei a maguk idejében beteljesedjenek. És az istenszülőnek szeplőte-lennek kellett lennie, hogy világra hozhassa a Báránnyt, aki igazán áldozat lehet értünk – és itt a pápa elkezdte vallani az Egyház és a világ bűneit –, értünk, bűnösökért.”

De úgy tűnt, ez csak olaj a tűzre. Az akkori sajtó tele volt azzal: „Most tessék nézni! Itt, a modern világ kellős közepé-ben, ahelyett, hogy az Egyház fölismerne a véget, mit csinál a pápa?! – Dogmát hirdet ki! És ráadásul milyen!”

És a dogma kihirdetése után négy évvel a Szűzanya megjelent valakinek, aki nemcsak hogy nem várta őt, de fogalma sem volt arról, mi az, hogy *szeplőtelen fogantatás*. Megjelent egy kicsi, 12 éves, majdnem analfabéta, semmilyen szempontból sem különösen tehetséges kislánynak, Bernadettnek. Aki még a harmadik alkalommal is, amikor látja a „titokzatos hölgyet”, megkérdezi: „Ki vagy te?” – Még csak véletlenül sem fordul meg a fejében, hogy hiszen ő a Szűz-anya! És akkor Bernadettnek a Szűzanya bemutatkozik: „Én vagyok a Szeplőtelen Fogantatás.”

Erre a kicsire, erre a gyöngye kislányra rábizza Mária: „Menj és mondd meg a plébános úrnak, hogy építsenek ide templomot. Azután fakassz egy forrást.” – Bernadett a tulajdon tíz körmével kaparni kezdi a földet, és fölfakad a

csodatévő forrás, mely mind a mai napig nem apadt el. Nagy jele lett annak, hogy mi is történt ott, Lourdes-ban!

Mert az Egyház ezzel a jelenéssel bizonyosságot kapott arról, hogy a világ csinálhat amit akar, az Egyházat ki lehet fosztani, a papokból bolondot lehet csinálni, a hívőket lehet gúnyolni, az Egyházzal ugyanúgy meg lehet mindent csinálni, mint Urával, Krisztussal, akár meg is lehet feszíteni. Ez mindez semmit sem változtat azokon a tényeken, amikben az Egyház és a hívő ember hisz. A tagadás, gúnyolódás és mocskolódás semmit nem változtat azon, hogy Isten mekkora szeretettel gondolta el az üdvösség tervét, s micsoda hatalommal valósítja meg azt végig a történelmen és mindazok életében, akik hisznek.

Amikor mi ezt a jelenést ünnepeljük, akkor emlékezünk és hálát adunk, meg egy kicsit megerősödhetünk a hitünkben, hogy a mi Istenünk és azok, akik az övéi – főleg a mennyországban lévők –, ilyenek. Nekik nem kell ellencikketeket írni a sajtóba, nem kell ellenriportokat készíteni a tele-vízióban, rádióban, nem kell egy nagyobb hatóerejű adót fölláltítani azért, hogy elnémítsák az összes többiekét. Ahol akár a Szűzanya, akár az Úr Krisztus megjelenik, ott elné-mul minden ellenkezés, és a hit följjong: úgy van, ahogy hallottuk, úgy van, ahogy hinni tudjuk!

Ennek a jelenésnek megható emlékét őrzik számtalan templomban a – kisebb vagy nagyobb, s ilyen vagy olyan művészi szinten fölépített – Lourdes-i barlangok. Mert a Szűzanya él! Mégpedig föltámadott testében él. És ő megteheti, hogy megjelenik, amikor Isten országának gyarapodásáért ennek kell történnie.

Örüljünk annak, hogy hittel tudjuk hallgatni a tanító Egyházat. Örüljünk annak, hogy tagjai vagyunk annak az Egyháznak, amelyik a mai világban is szenved, de aki ennek az

Egyháznak tagjaként célba ér, az oda kerül az Úr Krisztus mellé, a Szűzanya mellé, a szentek közé.

Imádkozzon értünk Mária, a Lourdes-i Boldogasszony, hogy meg tudjuk őrizni a hitet, és amikor kell, meg tudjuk védeni; s megérkezzünk hozzá, a mennyek országába, ahol színről színre fogjuk látni őt is, és az ő Fiát is, mindörökkön örökké! Amen.

Február 14.

SZENT CIRILL ÉS SZENT METÓD miszionáriusok

Szentlecke *IKor 1,18–25.*

Evangélium *Mt 10,5–15.*

Testvéreim! Szent Cirill¹ és Szent Metód² a 9. század két nagy miszionáriusa. Cirill 869-ben halt meg, 42 évesen, a bátyja, Metód 16 évvel élte túl. 70 éves volt, amikor meghalt.

A Bizánci Birodalom polgáraiként születtek, Tesszalonikában. Tesszalonika akkor Dél-Európának a keleti széle, de a 9. században az Egyház még egységes. Még nem történt meg a keleti szakadás, nagy nyelvi különbségek vannak, de Európa Írországtól kezdve egészen Tesszalonikáig, s északon, a Balti-tengertől egészen Afrikáig katolikus keresztény – ott, ahol keresztény. De hatalmas területek vannak, ahol a törzsenként élő népek egyelőre még nem hallottak semmit az Újszövetségről, megváltásról, kereszténységről.

Ők ketten fölismerték azt, hogy: „Ha én az Evangéliumot el akarom valakinek mondani, nem elég, hogy a saját anyanyelvemen prédikálok neki, s azután – meghallotta, nem hallotta meg, megértette, nem értette meg – mosom a kezeimet, én elmondtam, és odább állok. Nem elég. Ha valakit oda akarok vezetni Krisztushoz, akkor az anyanyelvén kell őt megszólítanom. És az üdvösségnek a misztériumát az ő saját nyelvén kell elmondanom, és az ő kultúrájába ágyazottnak kell megmutatni az utat a mennyország felé.”

¹*Tesszalonika, 827. – †Róma, 869. február 14.

²*Tesszalonika, 815 körül – †Velehrád, 885. április 6.

Ez kettőjük hatalmas fölismerése és egyben óriási feladata volt. Ők ugyanis görög kultúrában nőttek föl, de küldetésük a szláv népekhez szólt. Azt is jó tudni, hogy akkor a magyarság még valahol az Etelköz tájékán volt. A honfoglalás ugyan néhány évtized múlva megtörténik, de amikor Cirill és Metód átvonul ezen a területen s megy Észak felé, elsősorban az itt élő szlávokkal találkozik.

De ennek a két szentnek meg kellett tapasztalnia azt is, hogy az emberi gyöngeség meg a szűklátókörűség mennyire gátat tud szabni az Evangélium terjedésének. Cirill észrevette, hogy a szlávoknak déltől északig alapvető hiányossága az, hogy nem ismerik az írást, nem tudják leírni a dolgait. A nép zöme természetesen analfabéta, a legműveltebbek megtanulnak görögül vagy esetleg latinul, de a saját dolgait nem tudják rögzíteni anyanyelvükön. Ezért a görög-ből kiindulva kidolgozta az ábécét, amivel a szláv nyelvet le lehetett írni. S amikor a pápától megbízást kapnak – „menje-tek és hirdessétek Krisztust!” –, akkor már viszik magukkal a legalapvetőbb liturgikus könyveket szláv nyelven.

Cirill egész fiatalon meghalt, Metódnak viszont volt alkalma megtapasztalni, hogy a Nyugat milyen fönntartásokkal van a Kelettel szemben, és viszont, a Kelet micsodagyanakvással nézi a Nyugatot. Ugyanis a salzburgi érsek, aki úgy vélte, hogy a Lajtától és az Oderától keletre eső terület természetesen az ő missziós területe – ez a Metód pedig jön és egészen más módon, szlávul térít, szemben az ő latin, nyugati kultúrájával –, be is bőrtönöztette Metódot. Két és fél évig nagyon kemény fogságban tartották.

De amikor a Metód kiszabadult, nem bosszút állt, meg nem átkokat szórt a salzburgi érsekre, hanem a kereszt tapasztalatával szelíden, de határozottan visszatért a szlávokhoz és folytatta a térítést: a püspökük lett.

II. János Pál pápa pedig megkérte ezt a két szentet, hogy „Szent Benedek mellett legyetek ti is Európának a védőszentjei! Ennek a most unió felé törekvő Európának a védőszentjei.” Mert a világ ma azt hiszi, hogy amit a korábbi évezredekben nem sikerült megcsinálni – ti. az egységes Eu-rópát (amit pedig sikerült érte megtenni, azt a 20. század elején szétrombolták) –, a világ most azt hiszi, gazdasági alapokon meg lehet tenni: gazdasági alapokon föl lehet építeni az egységes Európát. – Nem lehet. Az embereket gazdasági alapon eggyé tenni nem lehet. Eggyé tenni – eggyé válni egyedül a megváltó Krisztusban lehet.

Imádkozzon ez a két szent a mai Európáért! Hogy azok a nemzetek, amelyek kicsit meg vannak szédítve az Európai Unióval, tudjanak hűségesek maradni Krisztushoz. S ezáltal a kritikus pillanatokban ne egymást átkozzák, ne ellenfelet lássanak egymásban, hanem forduljanak oda Krisztushoz, *az egység egyetlen elvéhez.*

És mi magunk is, amikor a közügyekért imádkozunk, jó lenne ezt is odatenni az imádságos témáink mellé: „Jézusom, könyörülj rajtunk és segíts! Hogy ne nélkülödj – s főleg ne ellenedre! – akarjuk az Európai Uniót megvalósítani, hanem Veled, Általad és Érted! Amen.

Február 17.

**A SZERVITA REND 7 SZENT ALAPÍTÓJA:
Szent Bonfiglio, Bonagiunta, Manetto, Sostegno,
Amadio, Ugucione, Alessio**

Szentlecke *1Jn 2,15–17.*
Evangélium *Mt 13,42–52.*

Testvéreim! Ma annak a rendnek az alapítóit ünnepeljük, amelyeknek a temploma tőlünk, az Egyetemi templomtól néhány száz méterre van, a Szervita téren, a szerviták temploma. A szerviták a hívő nép tudatában úgy élnek, mint akik rendkívüli módon tisztelik és szeretik a Szűzanyát. A kármeliták is ezt teszik, de másként.

A 13. században adta az Úr ezt a rendet az Egyháznak. Csodával adta, mint ahogy minden rend születése maga a csoda, ez azonban közülük is kiemelkedik. Ebben az esetben ugyanis egyszer csak 7 férfi egyetértően akart valami olyat, ami a világ szemében örültség. De épp ez volt az ő meg-jelenésüknek a rendkívülisége. Mert ha ilyesmi eszébe jutott Assisiben egy Ferencnek,¹ arra lehet mondani, hogy ő bo-lond; ha ugyanakkor szinte ugyanaz eszébe jutott Domon-kosnak,² arra is lehet mondani, hogy ő a másik bolond; de hogy egyszerre hét embernek jusson eszébe ugyanaz, erre már nem lehetett rászütni, hogy mind a hét egyszerre bolon-dult meg. Nem, ez a hét férfi egyszerre kapta meg az igaz-ság ismeretét. Mégpedig egészen rendkívüli módon.

¹lásd október 4-én

²lásd augusztus 8-án

Firenzében éltek akkor, amikor az 1210–20-as éveket írták. Mai fogalmaink szerint Firenzében akkor született meg a kapitalista társadalom. Olyan gazdagság kezdett fölhalmozódni ebben a városban, ami egész Itáliában egyedülálló volt. Mégpedig épp a kereskedelme révén született meg ez a gazdagság.

Adva volt hét kereskedő, a legkülönbözőbb életkorokban, akik járták Európát, Észak felé is, föl egészen Flandriáig. És az üzlet ment: befektettek egy aranyat, lett belőle kettő; be-fektettek százat, lett belőle 200 vagy 500. Az egész város becsülte őket, mert ügyesek voltak, s végső soron a város-nak hozták a jövedelmet.

Jött az 1233-as év, amikor ez a hét ember, akik először a kereskedelemben találkoztak, meglepődve fedezte föl, hogy benned is, bennem is ugyanaz a gondolat moccan: mit ér nekünk, ha egy aranyból ezret tudunk csinálni, de a lelkünk kárát vallja? Akkorra Assisi Szent Ferenc már meg is halt, de az emberek százai léptek a nyomába, és önként vállalták a szegénységet. Már Domonkos is meghalt, sőt, Erzsébetet,¹ a mi Árpádházi Erzsébetünket már szentté avatták. Mind-egyikük életében a szegénység szeretete ragyogott föl.

És akkor ők heten elhatározták, hogy „mi is vállaljuk a szegénységet, mégpedig a Szűzanya szolgálata kedvéért”. Ez volt a Szentlélek nagy ajándéka számukra, hogy megértették: többet ér nekünk, ha a názáreti ház szegénységében szolgáljuk a Szűzanyát és az ő Szent Fiát meg az ő híveit, mint ha tonnaszám halmozzuk föl az aranyat a házainkban.

Általános megdöbbenést váltott ki, amikor híre ment, hogy ez a hét nagyon jól érvényesülő kereskedő megjelent a város jegyzője előtt és végrendelkezett: a családjuknak

¹lásd november 19-én

lekö-töttek bizonyos vagyónrészt, a többit odaadták a szegények-nek, és elhagyták a várost, elvonultak remetének.

Firenzének belecsendült a füle. Mint ahogy a mai világ füle belecsendülne, ha híre menne (persze, ha a média egyáltalán beszélne róla), hogy hét nagy bankár fogta magát és elment – mondjuk – ferencesnek.

Ők meg tudták tenni. Az Egyház nem győz hálát adni azért, hogy ezek az emberek nem csak azt a kegyelmet kapták meg, hogy meglássák az igazságot, hanem az erőt is megkapták hozzá, hogy le tudják vonni a gyakorlati életre vonatkozó következményeket. Mert a törvény áll, mind a mai napig, és áll a világ végezetéig, hogy mit használ az embernek, ha megnyeri az egész világot, de a lelkének kárát vallja. Mit ér neked, ha olyan bankszámlád van, mint senki másnak, a lelked pedig kárát látja? Mit ért neked az egész? Ugyanakkor mindent megér, ha az ember lelke jó úton van, s a hitben, reményben meg a szeretetben biztonságban tud-hatja magát.

Hálát adunk ezért a hét szent rendalapítóért. S megkérjük őket, hogy elsősorban szerte a világban élő szervitákat, azt a néhányat is, akik itt élnek közöttünk (a testvérek közül talán nem mindenki tudja, hogy szervita az az öreg, nyolcvanegynéhány éves atya is, aki péntek délelőttöként itt szokott gyóntatni), vegyék oltalmukba. S vegyenek oltalmukba min-ket is, hogy ezt a nagy alaptörvényt el ne felejtjük: a lelkünk üdvössége mindennél többet ér! Amen.

Február 21.

DAMJÁNI SZENT PÉTER püspök, egyháztanító

Szentlecke *2Tim 4,1–8.*
Evangélium *Mt 5,13–19.*

Testvéreim! Idén,¹ hogy ilyen későn kezdődik a nagyböjt, találkozunk néhány olyan szenttel, aki szinte teljesen ismeretlen. Mert más években ilyenkor már nagyböjt van, amikor a szentek kicsit visszahúzódnak a liturgiában.

Ilyen ismeretlen szent a ma ünnepelt Damjáni Szent Péter² is, aki valószínűleg ugyanabban az évben született, mint a mi Szent Imre hercegünk. Tehát 1006–1007-et írtak, amikor született, Észak-Itáliában, egy koldusszegény napszámos családban. És mint lenni szokott, ennek a családnak van hét–nyolc–kilenc gyermeke. Péter a legkisebb. Olyan 2–3 éves, amikor előbb a mama, azután a papa meghal. Őt ma-gához veszi az egyik, akkor már házas bátyja, s Péter az em-lékeiben följegyezte, hogy bizony kemény kézzel bántak vele. Keserű volt a kenyeré minden áldott nap. De volt egy másik bátyja is, Damján, aki pap lett, s amikor megtehetette, magához vette a kis Pétert. Ennél a bátyjánál Péter annyira otthonra talált, hogy fölvette a nevét is. Ha magyarul beszélt volna, azt mondta volna, hogy az én nevem ezek után Dam-jánfi Péter (Damján fia Péter). A latinból átvéve ezt mi úgy mondjuk: Damjáni Péter.

Ez a pap-fivér észrevette, hogy ebbe a Péterbe nem kevés ész szorult. Okos, ügyes. Taníttatta. Péter pedig tanult, és

¹2001-ben.

²*Ravenna, 1007. – †Faenza, 1072. február 22.

alig 20 évesen iskolát nyitott. Özönlöttek hozzá a növendékek, mert fiatal volt, szimpatikus volt, okos volt, jól tudott tanítani. Egy-két év leforgása alatt meggazdagodott. És ak-kor a dolgok természetes rendje szerint gondolhatta volna azt is, hogy: „Na, akkor én most elkezdem bepótolni mind-azt, ami a gyerekkoromból kimaradt, illetve a szegény test-véreimet fölkarolva rendbe hozom a család ügyeit”.

Nem ez történt. Hanem ez a fiatalember hallja a hívó szót: „Péter! Én tőled sokkal többet várok! Neked sokkal többet készítettem, mint azt, hogy gazdag légy – a pénzben.”

És az egyik napon, amikor a tanítványok az iskolába jöttek, az ajtót zárva találták. Keresik a tanár urat, s kiderül, hogy eltűnt. Nem megölték – eltűnt. Hónapok múlva híre jött, hogy elment remetének.

Éveket töltött a remeteség magányában, s megízlelte, hogy a világ minden hírnevével és gazdagságával szemben az a találkozás, amit a lélek néha már itt a földön is megélhet Istennel, többet ér mindennél. S megér mindent. Azt is megéri, hogy az ember elhagyjon érte mindent.

A műveltségét azonban vitte magával. És ezt a többi remete észrevette: ha ez a Péter szólal meg a vasárnapi szentmisében (mert nem tudjuk mikor, de pappá szentelték), az más, mint a többiek szava. Rábízták tehát a remeték tanítását. És híre ment, hogy ha ez a Péter akár mint pap, akár mint remete az Úristen dolgairól megszólal, másként, jobban szólal meg, mint bárki más.

Egyszer csak futár jön, és a pápától hoz levelet: „Fiam, azt akarom, hogy itt légy mellettem. Tanácsadóm légy és se-gíts nekem!” Segíts abban a küzdelemben – és akkor írják az 1050-es, 1060-as éveket –, amit a papságért, az

Egyházért kell folytatni, mert baj van.¹ Majd amikor Péter találkozik a pápával, a pápa közli vele: „Kinevezlek téged püspökké, sőt a bíborosom leszel. A közvetlen munkatársam leszel.”

Tíz évig volt Péter a pápa mellett. Akkor kérni kezdte, könyörögve kérte a pápát, engedje őt vissza a remeteségbe: „Amit tudtam, megtettem – mondta –, s hidd el nekem, szentatyám, ha visszaengedsz a remeteségbe, én ott az imámmal többet tudok neked segíteni, mint itt, ha ide küldesz, oda küldesz, ezt a levelet írom meg neked, azzal tárgyalok... Többet fogok neked segíteni a remeteségből!” – És a pápa elengedte.

Amikor visszatér a remeteségbe, akkor már ott van a helyén az a Hildebrand, aki két év múlva VII. Gergely² néven lett pápa, és megvívta a császárral a nagy harcát. Péter akkor Péter már halott. 1072-ben az Úr elvitte magával. De ránk maradt egy élet, amelyik remete is, püspök is, bíboros is, ismételten szentszéki követ, ismételten tárgyal a pápa nevében, nagyon keményen és nagyon eredményesen, aztán megingint eltűnik a világ elől. – Ránk hagyta a példát, hogy az Istenre hallgató lélek és az Isten akaratát követő lélek meny-nyi áldás forrása az Egyház egészének is, önmagának is.

Segítsen nekünk ez a szent remete meghallani az Úrnak a szavát, amikor hív. Meghallani, amikor parancsol. És megtenni azt, amit az Ő kedvéért bármilyen helyzetben – ma is – meg lehet tenni. Amen.

¹Az investitúra-harcban a pápáknak az egyházi méltóságok kinevezési és beiktatási jogáért kellett megharcolniuk a világi uralkodókkal.

²lásd május 25-én

Február 22.

PÉTER KATEDRÁJA

Szentlecke *1Pt 2,1–9.*
Evangélium *Mt 16,13–19.*

Testvéreim! Az evangélisták elbeszélése szerint három olyan pillanat volt, amikor az Úr Pétert kiemelte a többiek közül. Az első, amely jelezte már a következőket, az volt, amikor a teljes ismeretlenségből Péter találkozott Jézussal, aki azt mondta neki: „Te Jónásnak vagy a fia, de majd Péter lesz a neved.” – Simon nyilván nézett egy nagyot, hogy ez meg mi?! Életemben nem találkoztam veled, és megváltoztatod a nevemet...

Azután jön a Fülöp Cezareája pillanata, amikor a látottak és a kegyelem birtokában Péter először mondja ki a nagy hitvallást: „Te vagy a Krisztus. Az élő Isten Fia.” – És hallja a választ: „Te meg a Péter vagy, a Szikla, akire ráépítem az Egyházat.” Majd az utolsó vacsorán Péter megint hallja: „Simon, a sátán kikért titeket, de én imádkoztam érted, hogy majd ha megtértél, akkor te légy az, aki megerősíted a test-vérideket.”

És harmadszor, a Föltámadás után a Tiberiás-tenger part-ján Péter hallja a kérdést: „Simon, Jónás fia, szeretsz-e engem jobban mint a többiek?” – És háromszor hallja: „Legél-tesd bárányaimat!”

Mindannak, amit ezek az Úr ajkáról elhangzott fölhatalmazások és megbízások jelentenek, lett a jelképe Péter széke, Péter katedrása, amit az első keresztények féltő gonddal tiszteltek és őriztek. Aki eljut Rómában a Szent Péter-bazilikába, az a bazilika apszisában, fenn, jó magasan lát egy

nagyon szép trónszéket, amibe bele van foglalva Péter széke, amiben ő ült annak idején. De ez a szék igazában nem is Péternek, hanem a pápaságnak lett a jelképe.

E szék a tanításnak, a kormányzásnak meg az ítéletnek is a képe. Az Úr megtehetette volna azt, hogy Pétert kiemeli a halandóknak a sorából, föltámasztja és azt mondja: „Péter, mindaddig, amíg Én visszajövök, ülj a székedben. Te vagy a pápa mostantól a világ végéig!” – Bizony nézne egy nagyot a világ. Meg lehetett volna csinálni ezt is! És az Úr nem ezt választotta. Hanem azt, hogy egy és ugyanazon pápai székre nemzedékről nemzedékre újabb és újabb Péterek kerüljenek, és őrizzék azt, amit a föltámasztott Krisztus átadott Péternek meg az apostoloknak. Meg az Egyháznak.

És ez nagyobb csoda! Hogy immár a 274. pápa csorbítatlanul, hamisítatlanul, veszteségek nélkül őrzi a természetfölötti életnek ugyanazt a kincsét, amit az Úr Péternek átadott.

Aki egy kicsit is ismeri az embert, önmagát meg általában az embert, azt ez sokkal inkább elgondolkoztatja, mint ha ugyanaz a Péter ülne immár kétezer éve ugyanabban a székedben. Mert ezt biztosítani nemzedékről nemzedékre és korszakról korszakra (van ókor és barokk, és reneszánsz és újkor – és az Egyházban élő Krisztus tanítása ugyanaz, változatlan!), ezt megőrizni nagyobb erő kell, mint egyszer föltámasztottan megmaradni az életben.

Adjunk hálát az Úr Krisztusnak azért, hogy mi Péter katedrájáról hallhatjuk az élet ígét. És örüljünk annak, hogy az a pásztor, aki Péter utódeként ma II. János Pál pápa, mindazokat, akik hallgatnak rá, akik vállalják a vele való közösséget, akik adott esetben kérik tőle a bűcsúkat, mindig az élő Krisztushoz vezet oda, a Megfeszítetthez, a Föltámasztotthoz.

És foglaljuk imáinkba a Szentatyát, János Pál pápát, hogy a feladatot, amit mint Péter kapott, teljesíteni tudja, kifogás-talanul. Amen.

Február 23.

SZENT POLIKÁRP **püspök, apostoli atya, vértanú**

Szentlecke *Jel 2,8–11.*
Evangelium *Mk 10,35–45.*

Testvéreim! Szent Polikárpot¹ apostoli egyházatyának tiszteljük. Ami azt jelenti, hogy azoknak a szent tanítóknak a nemzedékéhez tartozik, akik még hallgatták az apostolokat. Tehát ez a második és a harmadik nemzedék az Úr Krisztus halála és föltámadása után.

Polikárp Szent Jánosnak² volt a tanítványa. Valószínűleg Szent János maga szentelte őt Szmirna püspökévé. Az a kis részlet a Jelenések könyvéből, amelyik a Szmirna angyalának szóló levél, Polikárpnak szól. Az öreg János írja az akkor még javakorban lévő Polikárp püspöknek. Azután Polikárp is megöregedett.

Még egész fiatalon hallhatta Jánostól azt a jelenetet, amit az evangélista elmondott nekünk. János is, Jakab is fölfogták, hogy nekik megadatott, hogy a Szűzanya meg Szent József után a legközelebb legyenek Jézushoz. És amint Péterben megszületett a nagy fölismerés, hogy „Te vagy a Krisztus!”, bennük is megfogant, hogy ehhez a Krisztushoz tartozni valami igen nagy dolog. Ő az Isten országát hozza.

¹*69 előtt – †Szmirna, 155. február 23.

²lásd december 27-én

Tapasztalták. Hallották hatalmas szavát, és látták a csodákat, amiket művel. S beszél egy országról. – És akkor Jánost is, Jakabot is elindítja a jövő biztosításának a vágya: „Mester! Ígérd meg nekünk azt, hogy ha a trónodra ülsz, akkor Jakab a jobboldon, én, János a baloldon, (mert én vagyok a fiata-labb, de a baloldon azért) ott ülhessek!” – És amikor Poli-kárp mint fiatal tanítvány hallgatja Jánostól ezt, nyilván még nem érti, amit János már kezdett érteni, hogy mit jelentett az, amit az Úr mondott: „Tudtok-e inni a kehelyből, amely-ből én inni fogok?” Azaz: igazán sorsközösséget akartok vállalni velem? Mert a sorsközösség velem azt jelenti: a keresztén fogtok bejönni az én országomba. Meritek ezt vállalni? – János is, Jakab is rávágja, hogy persze!

Polikárp nyilván jól megjegyezte ezt, és látnia kellett, hogy az Egyházban a püspökök mint apostol-utódok vannak talán a legközelebb a megfeszített Krisztushoz, ami azt jelenti, hogy osztozniuk kell a sorsában. Az üldöztetésben is.

Életének utolsó szakaszát leírták és ránk maradt. Tudjuk, hogy neki az Úr azt is megadta, hogy dátumszerűen hasonló időben halhasson meg, mint Jézus. Ugyanis húsvétkor végezték ki. Nagypénteken fogták el az öreg püspököt, aki tudta, mi vár rá. Följegyezték róla, hogy amikor az elfogására kiküldött katonák – nyolcan, tizen, tizenöten – rárontottak a házára, megvendégelte őket, mondván: „Biztosan éhesek vagytok, egyetek, igyatok! Azután csak annyit engedjetek meg nekem, hogy egy órát még nyugodtan imádkozhassam.” – Azután máglyára küldték.

És följegyezték, hogy a tömeg, amely a stadionban végig-nézte a kivégzését – mert látványosságot csináltak belőle, mintha, mondjuk, ma a Sportcsarnok közepén rakták volna meg a máglyát –, az őrjöngő követelőzés közepette, hogy gyújtsák már meg a máglyát, ez a feltüzelt tömeg

csupán annyit látott, hogy a meggyújtott tűz ég. Eközben a hívők pedig azt látták, hogy mint a kemencébe került kenyér, olyan formája lesz az égő testnek, és érezték az Úr előtt ked-ves áldozat illatát. Nem az égett hús szagát, hanem kellemes illatot érezték, az áldozat illatát.

Polikárp ránk hagyta a példájával a tanítást, hogy aki követni akarja az Úr Krisztust és haza akar érkezni a mennyek országába, annak a saját állapotának megfelelően el kell fogadnia az Úr kelyhét és innia kell belőle.

Imádkozzon értünk ez a szent vértanú püspök, hogy amikor éppen innunk kell ebből a kehelyből, és keserűnek érezzük, elkeseredünk, és úgy el tud feketedni körülöttünk minden, akkor jusson eszünkbe, ő juttassa eszünkbe, hogy most van az a perc, amikor megmutathatom – nem szavakkal, hanem a viselkedésemmel meg a türelmemmel –, megmutathatom azt, hogy „Jézusom! Én tényleg komolyan gondoltam azt, hogy nem a jobboldon vagy a baloldon, hanem azon a helyen, amit Te nekem szántál, ott akarok lenni a Te országodban! Segíts!”

Mert erőt a szenvedéshez, erőt a mindvégig való kitartáshoz senki mástól nem tudunk kapni, csak magától az Úr Krisztustól – az Ő kelyhéből. Segítsen nekünk Szent Polikárp türelmesnek lenni és kitartani mindhalálig. Amen.

Február 24.

SZENT MÁTYÁS **apostol, vértanú**

Szentlecke *ApCsel 1,15–26.*

Evangélium *Jn 15,9–17.*

Testvéreim! Szent Mátyásról, aki nálunk, Magyarországon a Jégtörő Mátyás, az apostollá választásán kívül mindössze annyit tudunk, hogy Etiópiába ment, ott hirdette az Evangéliumot, ahol az Úr Krisztusért megkövezték, és mert így nem halt meg, lenyilazták.

Az apostollá választásában viszont, abban, ahogyan az történt – és erről tudni kell, hogy ez a mennybemenetel és a pünkösöd közötti napokban történt –, maga az apostoli Egyház mutatkozik meg. Megmutatkozik a mód, ahogyan ez az új közösség él – azóta is él. S igazában a katolikus hívőknek az életében személy szerint is ugyanaz a stílus érvényesül, mint ott, Mátyás apostol megválasztásakor.

Mert Péter az, aki kezdeményez. Aki valahonnan tudja – vajon honnan máshonnan, mint magától a föltámadott Krisz-tustól –, hogy az apostolkollégiumnak teljesnek kell lennie. Tizenkét ember kell. Tehát azt a helyet, amit Júdas hűtlenül elhagyott, be kell tölteni. De nem a test és a vér szempontjai szerint. – Itt elkezd megmutatkozni, hogy az Egyház a lélek-nek a dolga. De az is azonnal láthatóvá válik ebben, hogy az Egyház nem magánvállalkozás. A tizenegy nem úgy dugja össze a fejét, hogy: „Fiúk, most olyan valakit kellene itt tizenkettediknek választani, aki gazdag, erős, pénzes, ilyen-olyan-amolyan, befolyása van, hogy a továbbiakban legyen valaki, aki bennünket – mondjuk – a császárnál is képví-sel!”; vagy: „Hát akkor most döntsük el,

hogy kinek a ro-kona lesz az, aki jön ide tizenkettediknek!” – Nem ez tör-ténik. Hanem Péter azt mondja: „Olyan valaki kell, aki ve-lünk együtt tanúsítani tudja, hogy *én láttam a Föltámadott Krisztust!*” Olyan valaki kell, akinek a szava mögött ott van-nak a személyes tapasztalatok Krisztusról.

Mivel az Egyháznak az ura Jézus Krisztus, imádkozni kezdenek, és miután a közösség kijelölt kettőt – úgy látván, hogy Mátyás, meg József azok, akik erre alkalmasak –, a döntést átadják az Úrnak: sorsot vetnek. A sorsvetésről ugyanis ősi, emberi tapasztalat tartja, hogy abban Isten akara-ta tud megnyilvánulni. És ez a tizenegy – Péterrel az élén – tudta, hogy annak idején, amikor Mózesnek el kellett dön-tenie, ki legyen a pap a tizenkét törzsből, akkor Mózes is sorsvetéshez folyamodott: tizenkét ágat lerakatott tizenkét emberrel a frigyszekrény mellé, mondván, az Úr jelölje meg azt, ki a tizenkettő közül az Ő választottja. Másnap reggelre Áron vesszeje kiszáradt. Ez volt a jel.

Itt most valami hasonló történik: a döntést átadják az Úr-nak. És amikor a sorsvetés Mátyásra esik, senki nem tiltakozik, senki nem kiabál, boldogan elfogadják a döntést, maga Mátyás is. És vértanú lesz Krisztusért.

Ez minden katolikus hívő életében valahogy ugyanígy zajlik. A döntő pillanatainkban – amikor pályát választunk, vagy igazán súlyos kérdésekben döntünk, de még a legap-róbb hétköznapi dolgokban is – azzal, hogy az Úr törvényé-hez igazodunk, valójában a döntést és a választást átadjuk Neki. Fölkínáljuk a helyzetet: „Uram, mondd meg, hogy mit csináljak?” – S Ő mondja. És egy jó hívő lélek nem azt teszi, amit a test meg a vér diktál, nem az ösztöneit követi, ha-nem figyel és odahallgat az Úrra, hogy mit mond Ő. És azt tesszük meg.

Amikor a Hiszekegyben azt valljuk, hogy „hiszek az egy, szent, katolikus és apostoli Anyaszentegyházban...”, e

szavainkban ez is bennefoglaltatik: életstílusunk egyenként is, az Egyház egészében is apostoli. Olyan, amint ez Mátyás választásánál látható. És ezért hálát kell adnunk az Úrnak, hogy Ő ilyenné tudja formálni a szívünket, mi pedig nyugodtan ráhagyatkozhatunk. Mert akinek a döntést így odaadjuk a kezébe, akinek így engedelmessé válunk, az a kereszt-halálában megmutatta nekünk: „Én mindennél és mindenkinél jobban szeretlek titeket, együtt és külön-külön egyenként is, mindegyiketeket.”

Az apostoli Egyház tudja, hogy amikor átadom az Úrnak a döntést, és megteszem, amit mondott, akkor nem más történik, mint hogy jelzem, jelezzük: „Jézusunk, megbízunk Benned és szeretünk Téged”. Az Úr pedig azt mondta: „Ha megtartjátok a parancsaimat, akkor megmaradtok a szeretetemben”. Ez az, amiért mi nem tudunk soha eléggé hálát adni, mert ebből olyanfajta öröm fakad, amit az, aki nem tud engedelmessé válni Istennek, nem ismerhet.

Imádkozzon értünk Szent Mátyás, hogy végig az életünkön tudjunk az apostoli Egyház stílusában élni – és meghalni. Amen.